

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการบริหารงานพัสดุคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

Participatory Action Research for Development of Administration Procurement for
Faculty of Pharmacy, Mahasarakham University

พิสมัย สอนสา*

Pisamai Sonsa*

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Faculty of Pharmacy Mahasarakham University, Thailand

Corresponding author e-mail: pisamai.s@msu.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-2004-8004>

Received 02/03/2023

Revised 07/03/2023

Accepted 18/03/2023

บทคัดย่อ

การปฏิบัติงานด้านพัสดุประสบปัญหาในการจัดซื้อจัดจ้าง การควบคุม และการจำหน่าย ซึ่งมีวิธีปฏิบัติที่แตกต่างกัน และบุคลากร ผู้บริหาร ขาดความรู้เข้าใจความเข้าใจด้านพัสดุ การวิจัยครั้งนี้จึงมีความมุ่งหมายเพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัญหางานพัสดุคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และ (2) พัฒนาระบบการบริหารงานพัสดุ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม แบบมีส่วนร่วม โดยใช้หลักวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ เคมมิส (Kemmis) และแม็กแท็กการ์ท (McTaggart) แบ่งเป็น 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) กลุ่มผู้วิจัย จำนวน 6 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม จำนวน 2 คน กลยุทธ์ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาจากระเบียบ และการนิเทศภายใน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบบันทึกการประชุม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบนิเทศ และแบบสอบถามเพื่อการวิจัย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยคือ บุคลากรคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 35 คน การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Technique) และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าเชิงพรรณนา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ (1) สภาพปัญหางานพัสดุ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในวงรอบที่ 1 ใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาจากระเบียบ พบว่า งานพัสดุคณะเภสัชศาสตร์ มีปัญหาอยู่ 3 ด้านคือ 1) ด้านผู้ปฏิบัติงาน 2) ด้านระเบียบพัสดุ 3) ด้านระบบอิเล็กทรอนิกส์ บุคลากรภายในคณะมีความคิดเห็นในสภาพปัจจุบันต่องานพัสดุอยู่ในระดับมาก และบุคลากรมีความคิดเห็นในสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมที่มีต่องานพัสดุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (2) การพัฒนาการบริหารงานพัสดุ ในวงรอบที่ 2 ใช้กลยุทธ์นิเทศภายใน พบว่า ผู้ร่วมวิจัยได้จัดทำขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง จัดทำแบบฟอร์มออนไลน์ ค้นหาข้อมูลระเบียบบนเว็บไซต์ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

คำสำคัญ: วิจัยปฏิบัติการ; งานพัสดุ; แบบมีส่วนร่วม

[621]

Citation:

พิสมัย สอนสา. (2566). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการบริหารงานพัสดุคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (2), 621-634.

Sonsa, P., (2023). Participatory Action Research for Development of Administration Procurement for Faculty of Pharmacy, Mahasarakham University.

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (2), 621-634; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.94>

Abstract

Parcel operations face difficulties in procurement, control, and distribution. Which have different practices and personnel, executives, and lack of knowledge and understanding of parcels. This study aimed: 1) to investigate the actual problems existing in the process of office supply management, Faculty of Pharmacy, Mahasarakham University; and 2) to develop the process of office supply management, Faculty of Pharmacy, Mahasarakham University. In particular, the study was conducted as action research based on Kemmis's and McTaggart's conceptual framework. Meanwhile, the research methodology was to investigate 2 annual rounds concerning Planning, Action, Observation, and Reflection. The participants in this study included a group of 6 researchers and 2 additional informants. In this study, workshop, law, and internal supervision were applied as useful strategic approaches. Besides, the research instrument for data collection consisted of minutes, an observation form, an interview form, an internal supervision form, and a questionnaire, and the target group for this study was 35 staffs of the Faculty of Pharmacy, Mahasarakham University. The triangulation technique was implemented for examining the data which was presented as a descriptive study, as well as the useful statistical approaches i.e. Mean and Standard Deviation were purposively applied. The results were found as follows. (1) The actual problems existing in the process of office supply management, at the Faculty of Pharmacy, Mahasarakham University, in 1st annual round, were revealed in 3 aspects as follows: 1) the staff's performance; 2) rules and regulations; and 3) information system; The staff's opinion toward the mentions problems was showed as 'Well'. And (2) Regarding the development of the supply management in 2nd annual round, it was found that the procurement process, form online and search for regulation on the website created by the researchers to demonstrate the office supply management, procedures, and performance, had helped the staffs to understand more about the rules and regulations, so that their performance was improved and becomes more effective.

Keywords: Action Research; Supply Management; Participatory

บทนำ

การบริหารงานพัสดุในปัจจุบันถึงแม้ว่าทางราชการมีระเบียบข้อบังคับ ซึ่งปัจจัยทางการบริหารที่สำคัญประกอบด้วย คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์การบริหารจัดการ แม้ว่าทรัพยากรมนุษย์จะมีความสำคัญและบริหารยากมากที่สุด แต่ก็เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า “พัสดุ” เป็นปัจจัยหลักที่สำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารงาน นอกเหนือจากการบริหารอย่างอื่น ความสำคัญของพัสดุ ในระดับประเทศนั้น รัฐบาลให้ความสำคัญโดยวาง

ระเบียบปฏิบัติให้เป็นแนวทางเดียวกันทั่วประเทศ จากพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เปลี่ยนแปลงระเบียบเพื่อให้เกิดความคล่องตัว สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ ถึงแม้ว่าการกำหนดหลักการและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดตั้งงบประมาณ การจัดหา การควบคุม และการจำหน่ายพัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ ไว้แล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีได้ครอบคลุมวงจรทั้งหมดของกระบวนการบริหารงานพัสดุที่สมบูรณ์ จึงมักประสบปัญหาในทางปฏิบัติอยู่เสมอผลคือ การบริหารงานหลายโครงการไม่บรรลุผลสำเร็จตามเป้าที่วางไว้ ทั้งยังก่อให้เกิดความสิ้นเปลืองในด้านกำลังคน และทรัพยากรอื่น ๆ ด้วย ซึ่งปัญหาด้านการจัดการงานพัสดุนั้นได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามมาตรฐานสากล โดยส่วนใหญ่การพัสดุมักจะมุ่งเน้นด้านการจัดหาเป็นหลัก อีกทั้งนโยบายที่กำหนดให้ส่วนราชการต่าง ๆ มีการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณตามแผนงานที่กำหนดในปีงบประมาณในการบริหารองค์การนั้น

การบริหารงานพัสดุในสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น เพื่อเป็นงานที่มีระเบียบปฏิบัติตามข้อบังคับ (อภป. สรุปรวม. 2558 : 2) ซึ่งการบริหารพัสดุเป็นงานที่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติราชการทุกกลุ่มสาขา เป็นงานหลักของการปฏิบัติที่ช่วยเสริมสร้างและบริการแก่งานอื่น ๆ ให้ดำเนินไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว และง่ายต่อการปฏิบัติ การปฏิบัติงานพัสดุ จึงถือได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยอำนวยความสะดวกและความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ทำให้กระบวนการดำเนินงานมีความรวดเร็ว ประหยัด ความสะดวก (ณัฐชัย แก้วเจริญสีทอง. 2563 : 80) และงานด้านอื่น จะราบรื่นเรียบร้อยเพียงใด ก็ต้องอาศัยความร่วมมือของฝ่ายพัสดุ ซึ่งจะช่วยทำให้การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า นอกจากนี้ งานพัสดวยังเป็นงานที่สนับสนุน แผนงาน โครงการต่าง ๆ ซึ่งได้วางแผนไว้โดยมีของพอใช้ตลอดเวลา ให้งานและโครงการที่วางแผนดำเนินไปได้และการบริการสิ่งอำนวยความสะดวก มีอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ยังรวมถึงการสร้างความสะดวกสบายในการทำงานด้วย ซึ่งปัญหาพัสดุที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย ปัญหาด้านการรับพัสดุ ด้านการจัดเก็บพัสดุ ด้านการเบิกจ่าย (รัฐวุฒิ วงษ์วิทย์. 2550 : 3) รวมทั้งปัญหาการทุจริต (Corruption) และประพฤติมิชอบ (Wrongful Conduct) ในวงราชการ สอดคล้องกับ (ตรีเพชร จิตรมทิมา. 2562 : 1) ระบุว่าพัสดุที่ใช้ในการปฏิบัติงานเปรียบเสมือนเส้นเลือดที่หล่อเลี้ยงให้ชีวิตดำรงอยู่ ไม่มีองค์กรใดสามารถปฏิบัติงานได้โดยปราศจากพัสดุเหล่านี้ได้ สิ่งที่เป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นว่าการปฏิบัติงานพัสดุถูกละเลย ก็คือ การไม่มีสถิติความต้องการ หรืออัตราการใช้พัสดุที่แน่นอน การสั่งซื้อพัสดุเร็วหรือช้ากว่าความจำเป็น เพราะคนทั่วไปคิดว่าการปฏิบัติงานพัสดุเป็นเรื่องของการจัดซื้อ ซึ่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 (ราชกิจจานุเบกษา. 2560: 13-57) เน้นเรื่องของการจัดซื้อเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งตามระบบการปฏิบัติงานพัสดุ คือ การจัดทำเอง การซื้อ การจ้าง การจ้างที่ปรึกษา การจ้างออกแบบและควบคุมงาน การแลกเปลี่ยน การเช่า การควบคุม การจำหน่าย และการดำเนินการอื่น ๆ ดังนั้น เพื่อให้การบริหารงานพัสดุที่มีประสิทธิภาพ ผู้ปฏิบัติงานควรประยุกต์ใช้กลยุทธ์การบริหารงานพัสดุเป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาการบริหารงานพัสดุ (เฉลิมชัย อุทการ. 2562 : 56)

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังเช่นงานของ ณัฐชัย แก้วเจริญสีทอง (2563 : 76-93) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานพัสดุและแนวทางพัฒนางานพัสดุของผู้ปฏิบัติงาน ในหน่วยบริการปฐมภูมิ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า สภาพการบริหารพัสดุที่จัดทำอยู่ในระดับมากหรือสูงสุด ด้านการจัดหาพัสดุ ได้แก่ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจรับพัสดุถูกต้องตามระเบียบ ด้านการควบคุมพัสดุ ได้แก่ มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่

.....

นี้เพื่อดำเนินงานตรวจสอบพัสดุประจำปี ด้านการจำหน่ายพัสดุ ได้แก่ การให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจำหน่ายพัสดุให้ถูกต้องตามระเบียบพัสดุ ปัญหาการบริหารงานพัสดุที่จัดทำอยู่ในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านการจัดหาพัสดุ ได้แก่ การมีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติงานจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบพัสดุ พ.ศ. 2560 ด้านการควบคุมพัสดุ ได้แก่ การมีแผนและระยะเวลาการซ่อมบำรุงพร้อมใช้ตลอดเวลา ด้านการจำหน่าย ได้แก่ หน่วยงานจัดหาสถานที่เก็บพัสดุที่รอจำหน่าย ผลงานของ อริสรา สุดสระ (2564 : 14-31) ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุของผู้ปฏิบัติงานพัสดุ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พบว่า 1) ด้านกระบวนการซื้อหรือจ้างและการบริหารสัญญาการตรวจรับ เจ้าหน้าที่พัสดุหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานด้านพัสดุจะต้องศึกษาระเบียบ รู้จักแก้ไขปัญหาและติดตามข่าวสารการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับงานพัสดุทั้งทางหนังสือแจ้งเวียนจากมหาวิทยาลัย หรือจากกระทรวงการคลัง ผู้ปฏิบัติงานควรรู้ขั้นตอนการปฏิบัติงานหรือการมีคู่มือเพื่อให้ปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน 2) ด้านการบริหารงานพัสดุ เจ้าหน้าที่พัสดุจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานเพื่อให้การตรวจสอบทันต่อระยะเวลาที่มหาวิทยาลัยได้มีแผนการปฏิบัติงานไว้ 3) ด้านการบำรุงรักษาการตรวจสอบ ให้มีความพร้อมต่อการใช้งาน แต่การบำรุงรักษาต้องมิงงบประมาณเพื่อไว้ใช้กับการบำรุงรักษาพัสดุเพียงพอ 4) ด้านการจำหน่ายพัสดุ ผู้ที่ถูกแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายพัสดุ จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารงานพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 นอกจากนั้น วิลาวรรณ มังคลา (2564 : 403-414) ศึกษาการจัดการงานพัสดุที่มีประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี พบว่า 1) ด้านการจัดทำแผนการจัดซื้อ/จัดจ้างประจำปีควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ทันต่อความต้องการของผู้ใช้งานคำนึงถึงเวลาและงบประมาณที่ได้รับจัดสรรที่เพียงพอ 2) ด้านการจัดทำร่างขอบเขตของงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุมีการกำหนดร่างขอบเขตของงานและการเปรียบเทียบคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุ 3) ด้านการดำเนินการจัดหาพัสดุ ควรส่งเสริมเจ้าหน้าที่ส่วนด้านจัดหาพัสดุได้รับความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการจัดหาพัสดุตามกฎหมายระเบียบ 4) ด้านการตรวจรับพัสดุ ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจรับพัสดุและต้องทราบระเบียบปฏิบัติภาระหน้าที่รับผิดชอบ 5) ด้านการควบคุมดูแลและบำรุงรักษาพัสดุควรมีการจัดทำทะเบียนคุมพัสดุอย่างรอบคอบ การปรับปรุงแก้ไข การบันทึกรายการในระบบทะเบียนให้ถูกต้องและมีการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง 6) ด้านการจำหน่ายพัสดุ ควรจัดทำระเบียบ วิธีการและขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจนตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

ดังนั้นจากที่ผู้ทำการวิจัยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านพัสดุ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ภายใต้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 พบว่า การปฏิบัติงานด้านพัสดุมมีปัญหาในการจัดซื้อจัดจ้าง การควบคุม และการจำหน่าย ซึ่งมีวิธีปฏิบัติที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังมีที่บุคลากร และผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจ ทำให้การปฏิบัติงานด้านพัสดุขาดประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงได้นำหลักการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) เข้ามาบริหารจัดการในด้านพัสดุเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาปรับปรุง และแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และมหาวิทยาลัยได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติงานด้านพัสดุอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหางานพัสดุคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. เพื่อพัฒนาระบบการบริหารงานพัสดุ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามแบบมีส่วนร่วม

การทบทวนวรรณกรรม

สายทอง ปัญญาทิพย์ (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการบริหารงานพัสดุแบบมีส่วนร่วม คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัย พบว่างานพัสดุดังกล่าวมีปัญหายุ่งยาก 4 ด้านคือ 1) ด้านกฎระเบียบ ข้อบังคับ 2) ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน 3) ด้านผู้รับบริการ 4) ด้านการควบคุม และบุคลากรภายใน คณะมีความคิดเห็นในสภาพปัจจุบันต้องงานพัสดุนั้นอยู่ในระดับปานกลาง 2. การพัฒนาการบริหารงานพัสดุ ในวงรอบที่ 2 ใช้กลยุทธ์ในเทศภายใน พบว่า ผู้ร่วมวิจัยได้จัดทำคู่มือระเบียบพัสดุ ขั้นตอน วิธีการทำงาน สามารถศึกษาแล้วเข้าใจได้ง่ายขึ้น มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศราวุธ จันทน์วิเศษ (2563) ได้ศึกษาการบริหารงานพัสดุในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 33 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติงานพัสดุเกี่ยวกับการบริหารงานพัสดุ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติงานพัสดุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจำหน่ายพัสดุ รองลงมา คือ ด้านการควบคุมพัสดุ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวางแผนงานพัสดุ

เฉลิมชัย อุทการ (2562) ได้ศึกษาปัจจัยของการบริหารงานพัสดุที่มีต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานพัสดุของนักวิชาการพัสดุในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อทดสอบปัจจัยของการบริหารงานพัสดุที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของนักวิชาการพัสดุในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักวิชาการพัสดุในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า ปัจจัยของการบริหารงานพัสดุ ด้านการจัดหาพัสดุ ด้านการควบคุมพัสดุ ด้านการซ่อมบำรุง และด้านการจำหน่ายพัสดุ มีความสัมพันธ์และมีผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุโดยรวม

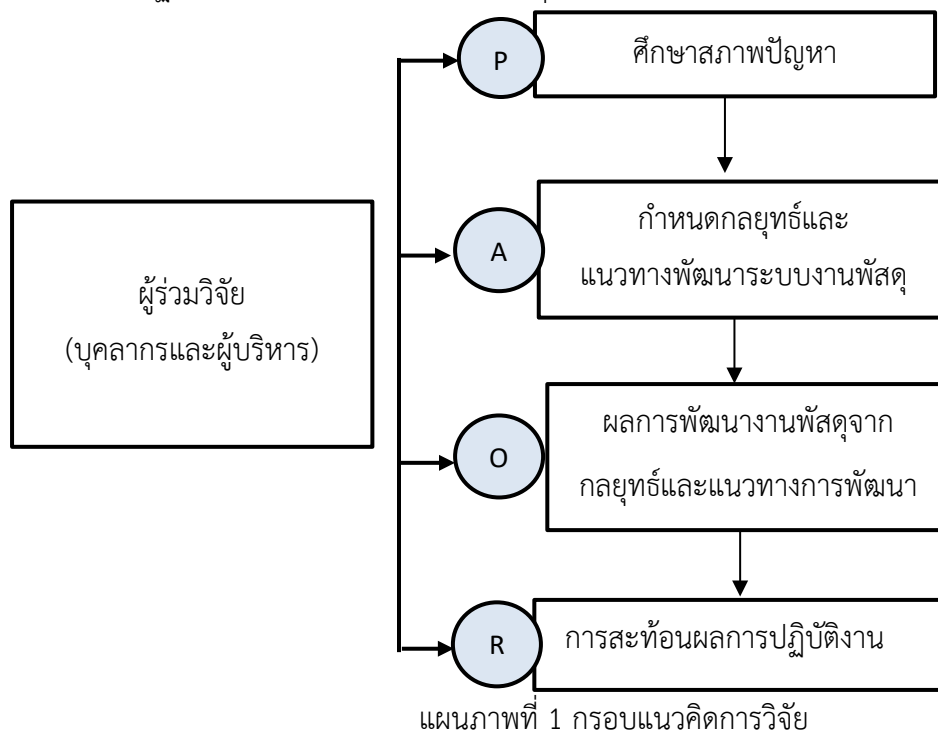
อริสรา สดสระ (2562) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุของผู้ปฏิบัติงานพัสดุ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ของการปฏิบัติงานเกิดจากผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุขาดการวางแผนในกระบวนการของงานพัสดุ และขาดการศึกษาระเบียบเกี่ยวกับงานพัสดุ ทำให้การปฏิบัติงานเกิดความผิดพลาด โดยผู้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุ โดยให้หน่วยงานสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานได้เข้ารับการอบรม การจัดทำขั้นตอนการปฏิบัติงานในการจัดซื้อจัดจ้าง และแจ้งให้ผู้ปฏิบัติงานภายในองค์กรทราบโดยทั่วกัน รวมถึงการศึกษาระเบียบเกี่ยวกับงานพัสดุ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และทำให้การปฏิบัติไม่เกิดความล่าช้า

ศิริพร สรณาคมน และชานาญ ทองเย็น (2564) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานพัสดุของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี พบว่า ปัญหาการบริหารงานพัสดุและด้านการจำหน่ายพัสดุอยู่ในระดับมาก ซึ่งปัญหาด้านการจัดหาพัสดุอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก รองลงมาคือด้านการควบคุมพัสดุ ด้านการบำรุงรักษาพัสดุ และด้านการจัดจำหน่ายพัสดุดังลำดับ ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่มักเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่พัสดุ

ขาดความรู้ความเข้าใจรายละเอียดของขั้นตอนและระเบียบปฏิบัติ แนวทางในการพัสดุการบริหารงานพัสดุ
ควรมีการอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง จัดทำคู่มือการบริหารงานพัสดุในแต่ละกระบวนการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการบริหารงานพัสดุ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน (PAOR) เป็นกระบวนการในการดำเนินการวิจัย ในรูปแบบการปฏิบัติการ (The Action Research Spiral) ประกอบด้วย 1) การวางแผน (P : Planning) 2) ปฏิบัติการตามแผนที่กำหนด (A : Action) 3) การสังเกตผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติการ (O : Observation) 4) การสะท้อนผลหลังการปฏิบัติงาน (R : Reflection) นำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการบริหารงานพัสดุ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง: ประชากร ได้แก่ บุคลากรคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 76 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ (1) ผู้วิจัย ซึ่งปฏิบัติหน้าที่งานพัสดุ (2) บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติเกี่ยวกับงานพัสดุ คณะเภสัชศาสตร์ มหาสารคาม จำนวน 5 คน (3) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม คือ หัวหน้างานพัสดุ และรองคณบดีฝ่ายบริหาร และ (4) กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ บุคลากร คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 35 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย: (1) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สำหรับสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหางานพัสดุ รวมทั้งติดตามผลพัฒนางานพัสดุแบบมีส่วนร่วม (2) แบบสังเกตการประชุม สำหรับใช้สังเกตผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการในการมีส่วนร่วมพัฒนางานพัสดุ (3) แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้ร่วมวิจัย และผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม และ (4) แบบสอบถามการวิจัย เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับงานพัสดุของบุคลากรภายใน คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ซึ่งแบบสอบถาม ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน ระดับการศึกษา สายการปฏิบัติงาน และตำแหน่ง

ส่วนที่ 2 ด้านสภาพปัจจุบัน ปัญหาต่องานพัสดุ คณะเภสัชศาสตร์ จำนวน 25 ข้อ

ส่วนที่ 3 ด้านความคิดเห็นในสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมต่องานพัสดุ จำนวน 15 ข้อ

ในส่วนที่ 2 และ 3 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล: การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามเครื่องมือและลำดับขั้นตอน ดังนี้ (1) แบบสังเกต ใช้แบบสังเกต กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม เป็นการบันทึก การสังเกตในระหว่างการทำงานในการประชุมเชิงปฏิบัติการ (2) แบบสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัย โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างใช้สัมภาษณ์สภาพปัญหา และติดตามผลการดำเนินงาน (3) แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ ใช้บันทึกผลการวิเคราะห์บันทึกการประชุมเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนางานพัสดุ (4) แบบสอบถาม ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการเก็บข้อมูลบุคลากร คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 35 คน (5) นำผลการวิจัยไปวิเคราะห์หาค่าสถิติวิจัยจนได้ข้อสรุปและปรับปรุงเป็นข้อมูลในการพัฒนางานพัสดุ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ต่อไป และ (6) สรุปผลการศึกษาและเขียนรายงาน

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงตามรายละเอียด ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามความมุ่งหมายของการวิจัย จึงต้องดำเนินการจากการปฏิบัติกิจกรรมตามกรอบการวิจัยในการพัฒนา ทั้งนี้ให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ที่ได้กำหนดไว้แผนปฏิบัติการ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ความมุ่งหมาย	ข้อมูลที่เก็บรวบรวม	เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูลผู้ให้ข้อมูล
1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหางานพัสดุ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	สภาพปัญหา การมีส่วนร่วม และความต้องการมีส่วนร่วม	- แบบสัมภาษณ์ - แบบสังเกต - แบบบันทึกการประชุม	- ผู้ร่วมวิจัย - ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม - กลุ่มเป้าหมาย

ความมุ่งหมาย	ข้อมูลที่เก็บรวบรวม	เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูลผู้ให้ข้อมูล
		- แบบสอบถาม	
2. เพื่อพัฒนาระบบการบริหารงาน	แนวทางการ	- แบบสัมภาษณ์	- ผู้ร่วมวิจัย
พัสดุ คณะเภสัชศาสตร์	พัฒนาการ	- แบบสังเกต	- ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม แบบมี	บริหารงานพัสดุ	- แบบบันทึก	
ส่วนร่วม		การประชุม	

4. การวิเคราะห์ข้อมูล: การพัฒนาการบริหารงานพัสดุแบบมีส่วนร่วม คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามมีการดำเนินการจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ ของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม นำมาตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ เชื่อถือได้ และจำแนกข้อมูลจัดหมวดหมู่ตามขอบเขตการวิจัย และเสนอผลการวิจัยในรูปของความเรียงหรือรูปแบบการบรรยาย (Narrative Form) โดยยึดหลักเทคนิคสามเส้า (Triangulation) ทั้งทางด้านข้อมูล (Data Triangulation) ด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) และด้านวิธีการ (Methodological Triangulation)

4.2 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ความคิดเห็นเป็นรายข้อและรายด้านโดยหาค่าเฉลี่ยอัตราส่วน ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยนำมาเทียบกับเกณฑ์การประเมินดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ค่าเฉลี่ย	ความคิดเห็น
4.51 – 5.00	หมายถึง มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง มีความคิดเห็นระดับมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง มีความคิดเห็นระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง มีความคิดเห็นระดับน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง มีความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ ของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม นำมาตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ เชื่อถือได้และจำแนกข้อมูลจัดหมวดหมู่ตามขอบเขตการวิจัย จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 74.3 รองลงมาเป็นเพศชายร้อยละ 25.7 เมื่อจำแนกตามอายุบุคลากรส่วนใหญ่มีช่วงอายุ 30-40 ปี ร้อยละ 54.3 รองลงมาคืออายุ 41-50 ปี ร้อยละ 37.1 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ทำงานส่วนใหญ่มีประสบการณ์ระหว่าง 6-10 ปี และ

ประสบการณ์มากกว่า 10 ปี ร้อยละ 40.0 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาส่วนใหญ่ระดับปริญญาเอก ร้อยละ 54.3 รองลงมาปริญญาโท ร้อยละ 28.6 เมื่อจำแนกตามสายการปฏิบัติงานส่วนใหญ่เป็นสายวิชาการ ร้อยละ 65.7 รองลงมาสายสนับสนุนวิชาการ ร้อยละ 34.3 และเมื่อจำแนกตามตำแหน่งบุคลากร ส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยละ 40.0 รองลงมาพนักงานมหาวิทยาลัย ร้อยละ 25.7

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่องานพัสดุ

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่องานพัสดุ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่องานพัสดุด้านเภสัชศาสตร์	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ท่านได้รับงบประมาณในการจัดซื้อ/จัดจ้างพัสดุเพียงพอกับความต้องการ	3.48	.74	ปานกลาง
2. ท่านมีการวางแผนในการจัดซื้อ/จัดจ้างพัสดุที่เหมาะสม	3.57	.77	มาก
3. ท่านได้รับจัดสรรงบประมาณเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุมิเหมาะสมหรือไม่	3.48	.78	ปานกลาง
4. ท่านเข้าใจระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ โดยวิธีเฉพาะเจาะจง	2.82	.98	ปานกลาง
5. ท่านเข้าใจระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ โดยวิธี e-market	2.45	1.12	น้อย
6. ท่านเข้าใจระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ โดยวิธี e-bidding	2.42	1.12	น้อย
7. คณะควรมีเอกสารหรือคู่มือขั้นตอนในการจัดซื้อจัดจ้างที่เข้าใจง่าย	4.40	.81	มาก
8. คณะควรมีมีแบบฟอร์มงานพัสดุด้านออนไลน์	4.45	.74	มาก
9. คณะควรมีสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับศึกษาระเบียบพัสดุ	4.31	.90	มาก
10. เจ้าหน้าที่พัสดุจัดหาพัสดุดังตรงตามที่กำหนด	3.88	.67	มาก
11. การเบิกจ่ายพัสดุท่านได้ส่งใบเบิกพัสดุทุกครั้ง	4.22	.64	มาก
12. พัสดุที่ใช้มีคุณภาพและตรงกับความต้องการของท่าน	3.97	.56	มาก
13. การเบิกจ่ายพัสดุของคณะมีระบบที่เหมาะสม	3.60	.77	มาก
14. การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุของคณะเป็นไป ตามระเบียบจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ	4.05	.63	มาก
15. การควบคุมพัสดุของคณะมีความเหมาะสม	3.60	.81	มาก
16. การบำรุงรักษาพัสดุของคณะมีความเหมาะสม	3.28	1.04	ปานกลาง
17. การตรวจสอบพัสดุของคณะมีความเหมาะสม	3.57	.91	มาก
18. ช่องทางติดต่อสื่อสารงานพัสดุของคณะมีความเหมาะสม	3.60	.77	มาก
19. สถานที่ให้บริการงานพัสดุของคณะมีความเหมาะสม	3.68	.71	มาก
20. การให้บริการของเจ้าหน้าที่พัสดุมิเหมาะสม	3.97	.82	มาก
21. มีความโปร่งใสของผู้บริหารหรือกรรมการที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง	4.05	.63	มาก
22. กระบวนการซ่อมบำรุงรักษาพัสดุของคณะ รวดเร็ว และมีคุณภาพ เหมาะสม	3.05	.99	ปานกลาง
23. การแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดรายละเอียดพัสดุมิเหมาะสม	3.74	.85	มาก
24. การแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา (e-bidding) มีความเหมาะสม	3.71	.82	มาก
25. การแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุมิเหมาะสม	3.65	.76	มาก
โดยรวม	3.56	.81	มาก

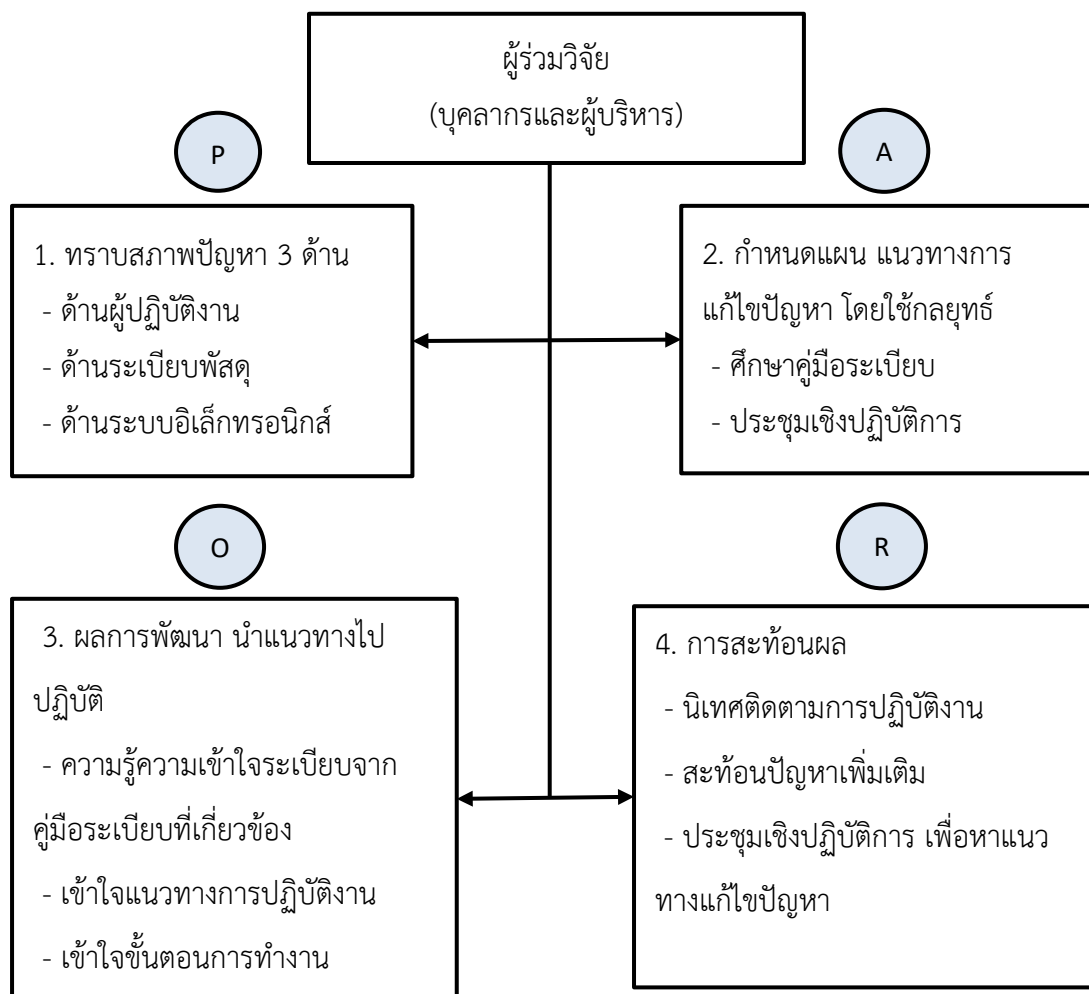
จากตารางที่ 2 พบว่า บุคลากรคณะเภสัชศาสตร์มีความคิดเห็นในสภาพปัจจุบันต่องานพัสดุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = .81) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก จำนวน 18 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 5 ข้อ อยู่ในระดับน้อย จำนวน 2 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อ 8 คณะควรมีแบบฟอร์มงานพัสดุออนไลน์ ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = .74) รองลงมา ข้อ 7 คณะควรมีเอกสารหรือคู่มือขั้นตอนในการจัดซื้อจัดจ้างที่เข้าใจง่าย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = .81) ข้อที่มีค่าน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 6 ท่านเข้าใจระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ โดยวิธี e-bidding อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42$, S.D. = 1.12)

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของบุคลากรของการมีส่วนร่วมที่มีต่องานพัสดุ

ความคิดเห็นของบุคลากรของการมีส่วนร่วมที่มีต่องานพัสดุ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำคำขอตั้งงบประมาณ	3.54	.91	มาก
2. ท่านมีส่วนร่วมการวางแผนในการจัดซื้อ/จัดจ้าง	3.34	.96	ปานกลาง
3. ท่านมีส่วนร่วมการเป็นกรรมการจัดทำรายละเอียดครุภัณฑ์	3.34	.99	ปานกลาง
4. ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการตรวจสอบพัสดุ	3.60	.88	มาก
5. ท่านเคยเช็คครุภัณฑ์ที่ท่านครอบครอง	4.60	.58	มากที่สุด
6. ท่านมีส่วนร่วมในการสืบราคาตามท้องตลาด	3.00	1.21	ปานกลาง
7. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดซื้อโดยวิธีเฉพาะเจาะจง	3.00	1.30	ปานกลาง
8. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดซื้อโดยวิธี e-market	2.51	1.24	ปานกลาง
9. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดซื้อโดยวิธี e-bidding	2.48	1.31	น้อย
10. ท่านมีส่วนร่วมการเป็นกรรมการประเมินราคาพัสดุที่ขายทอดตลาด	2.57	1.19	ปานกลาง
11. ท่านมีส่วนร่วมการเป็นกรรมการขายทอดตลาด	3.68	.95	มาก
12. ท่านมีส่วนร่วมการเป็นกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงกรณีพัสดุชำรุด เสื่อมสภาพ	2.34	1.23	น้อย
13. ท่านมีส่วนร่วมการตรวจสอบการจัดซื้อ/จัดจ้างพัสดุ	2.94	1.34	ปานกลาง
14. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนในการจัดหาพัสดุประจำปี	3.11	1.27	ปานกลาง
15. ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบพัสดุประจำปี	2.97	1.27	ปานกลาง
โดยรวม	3.93	1.91	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า บุคลากรคณะเภสัชศาสตร์ มีความคิดเห็นในสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมที่มีต่องานพัสดุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 1.91) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ข้อ อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 9 ข้อ อยู่ในระดับน้อย จำนวน 2 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อ 5 ท่านเคยเช็คครุภัณฑ์ที่ท่านครอบครอง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = .58) รองลงมา ข้อ 11 ท่านมีส่วนร่วมการเป็นกรรมการขายทอดตลาด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = .95) ข้อที่มีค่าน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 12 ท่านมีส่วนร่วมการเป็นกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงกรณีพัสดุชำรุดเสื่อมสภาพ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.34$, S.D. = 1.23)

สรุปผลการสังเคราะห์การวิจัยโดยรวม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการบริหารงานพัสดุ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน (PAOR) เป็นกระบวนการในการดำเนินการวิจัย ในรูปแบบการปฏิบัติการ (The Action Research Spiral) ประกอบด้วย 1) การวางแผน (P : Planning) 2) ปฏิบัติการตามแผนที่กำหนด (A : Action) 3) การสังเกตผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติการ (O : Observation) 4) การสะท้อนผลหลังการปฏิบัติงาน (R : Reflection) สามารถแสดงเป็นแผนภาพที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ดังนี้

แผนภาพที่ 2 การพัฒนาการบริหารงานพัสดุ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการบริหารงานพัสดุ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาจากระเบียบ และการนิเทศภายใน สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลศึกษาสภาพปัญหางานพัสดุคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า งานพัสดุคณะเภสัชศาสตร์มีปัญหาอยู่ 3 ด้านคือ 1) ด้านผู้ปฏิบัติงาน พบว่า ผู้ปฏิบัติงานทำงานล่าช้า การทำงานมีขั้นตอนหลายขั้นตอน ทางแก้ไขควรมีแบบฟอร์มออนไลน์ จัดทำขั้นตอนการทำงาน เพื่อแสดงให้เห็นขั้นตอนการทำงานอย่างชัดเจนและเหมาะสมต่อการทำงานในปัจจุบัน 2) ด้านระเบียบพัสดุ พบว่า ระเบียบมีการเปลี่ยนแปลงจากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 เป็น พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ทำให้ผู้ปฏิบัติงานต้องศึกษา สอบถาม พรบ.ที่มีการเปลี่ยนแปลงพร้อมการปฏิบัติงาน ส่งผลให้ทำงานได้ล่าช้า และผู้ปฏิบัติ ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เกี่ยวข้องได้ชัดเจนแนวทางแก้ไขควรมีการฝึกอบรมให้ แก่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานให้เข้าใจในระเบียบเพื่อในมาใช้ในการปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 3) ด้านระบบอิเล็กทรอนิกส์ งานพัสดุต้องเข้าระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้สำหรับในการจัดซื้อจัดจ้าง อาทิเช่น ระบบ e-GP เป็นระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ซึ่งระบบทำงานล่าช้าเป็นอย่างมากเนื่องจากเป็นระบบที่ใช้ทั่วประเทศ แนวทางแก้ไข ต้องเข้าระบบในช่วงเวลานอกราชการ เนื่องจากในช่วงเวลานั้นระบบจะเร็วขึ้น เพราะมีเจ้าหน้าที่เลิกงาน และระบบ e-RP มหาวิทยาลัยมหาสารคามพัฒนาขึ้นสำหรับบริหารงบประมาณ ซึ่งเป็นระบบใหม่แทนระบบ MIS เดิม ระบบ e-RP การทำงานยังไม่ค่อยครอบคลุมการทำงาน ผู้ปฏิบัติงานต้องประสานงานกับผู้พัฒนาระบบตลอดเวลา ส่งผลให้การทำงานล่าช้า

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อริสรา สุตสระ (2562) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุของผู้ปฏิบัติงานพัสดุมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ของการปฏิบัติงานเกิดจากผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุดูขาดการวางแผนในกระบวนการของงานพัสดุ และขาดการศึกษาระเบียบเกี่ยวกับงานพัสดุ ทำให้การปฏิบัติงานเกิดความผิดพลาด โดยผู้ให้ข้อมูลเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุ โดยให้หน่วยงานสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานได้เข้ารับการอบรม การจัดทำขั้นตอนการปฏิบัติงานในการจัดซื้อจัดจ้าง และแจ้งให้ผู้ปฏิบัติงานภายในองค์กรทราบโดยทั่วกัน รวมถึงการศึกษาระเบียบเกี่ยวกับ

2. ผลการพัฒนาระบบการบริหารงานพัสดุ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม แบบมีส่วนร่วม โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาคู่มือจากระเบียบ และการนิเทศภายในสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 จากการใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมได้ประชุมเชิงปฏิบัติการในการศึกษาสภาพ ปัญหา ทำให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้ทราบถึงปัญหา เข้าใจขั้นตอนการทำงานระเบียบ วิธีปฏิบัติ มีทักษะในการปฏิบัติงานมากขึ้น

2.2 จากการใช้กลยุทธ์การศึกษาคู่มือจากระเบียบ ซึ่งเป็นการศึกษาข้อมูลและการปฏิบัติงานตามขั้นตอน ระเบียบ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และแนวทางปฏิบัติของพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน

2.3 จากการใช้กลยุทธ์นี้เทศภายใน โดยผู้วิจัยออกไปเทศภายใน เพื่อประเมินผลตามสภาพจริง ทำให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้ปฏิบัติงานได้นำความรู้ ความเข้าใจมาปฏิบัติงานด้านพัสดุได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายทอง ปัญญาทิพย์ (2554 : 60-61) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการบริหารงานพัสดุแบบมีส่วนร่วม คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยใช้หลักวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ เคมมิส (Kemmis) และแม็กแท็กการท (McTaggart) แบ่งเป็น 2 วงรอบ ผลการศึกษาพบว่า งานพัสดุดคณะวิทยาการสารสนเทศมีปัญหาอยู่ 4 ด้านคือ 1) ด้านกฎระเบียบ ข้อบังคับ 2) ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน 3) ด้านผู้รับบริการ 4) ด้านการควบคุม และบุคลากรภายใน คณะมีความคิดเห็นในสภาพปัจจุบันต่องานพัสดุอยู่ในระดับปานกลาง และการพัฒนาการบริหารงานพัสดุ ในวงรอบที่ 2 ใช้กลยุทธ์นี้เทศภายใน พบว่า ผู้ร่วมวิจัยได้จัดทำคู่มือระเบียบพัสดุ ขั้นตอน วิธีการทำงาน สามารถศึกษาแล้วเข้าใจได้ง่ายขึ้น มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการบริหารงานพัสดุ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ดำเนินการในครั้งนี้ ถือว่าประสบความสำเร็จได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้คือ เพื่อศึกษาสภาพปัญหางานพัสดุดคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และเพื่อพัฒนาระบบการบริหารงานพัสดุ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม แบบมีส่วนร่วม ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงสภาพปัญหา การมีส่วนร่วม และความต้องการในการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในคณะเภสัชศาสตร์ รวมถึงวิธีการ แนวทางการแก้ไขปัญหา การพัฒนาระบบงานงานพัสดุให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากผู้ร่วมวิจัยผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม เป็นผู้มีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมกันปฏิบัติงาน ร่วมสังเกตการณ์ ร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูล และร่วมสะท้อนผลการดำเนินงาน เพื่อนำข้อบกพร่องไปปรับปรุงพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นกลไกที่จะสนับสนุนการบริหารจัดการงานพัสดุ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการบริหารงานพัสดุ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้ (1) ควรมีการวิจัยแบบมีส่วนร่วมกับงานด้านอื่นภายในคณะ เพื่อพัฒนาการบริหารงานในด้านอื่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และ (2) ควรนำกลยุทธ์การพัฒนารูปแบบอื่นในการพัฒนาการบริหารงาน

เอกสารอ้างอิง

- เฉลิมชัย อุทการ. (2562). ปัจจัยของการบริหารงานพัสดุที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของนักวิชาการพัสดุในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 12(1), 55-65.
- ณัฐชัย แก้วเจริญสีทอง. (2563). ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานพัสดุและแนวทางพัฒนางานพัสดุของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยบริการปฐมภูมิ จังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุพรรณบุรี*. 3(2), 76-93.
- ตรีเพชร จิตรมัทธา. (2562). การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการตรวจสอบและป้องกันการทุจริต ตามกฎหมายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ. รายงานการวิจัย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม. กรุงเทพฯ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- รัฐวุฒิ วงษ์วิทย์. (2550). *การปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานคลังพัสดุ : กรณีศึกษาหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2560). พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560. เล่ม 134 ตอนที่ 24ก, 24 กุมภาพันธ์ 2560.
- วิลาวรรณ มังคลา. (2564). การจัดการงานพัสดุที่มีประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี. *Journal of Roi Kaensam Academi*. 7(4), 403-414.
- ศราวุธ จันทน์วิเศษ. (2563). *การบริหารงานพัสดุในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ศิริพร สรณาคมน์ และชำนาญ ทองเย็น. (2564). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. *วารสารสหวิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสาร*. 4(3), 25-33.
- สายทอง ปัญญาทิพย์. (2554). *การพัฒนาการบริหารงานพัสดุแบบมีส่วนร่วม คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. รายงานการวิจัย คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- อริสรา สุดสระ. (2562). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุของผู้ปฏิบัติงานพัสดุมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล, ปทุมธานี.
- อริสรา สุดสระ. (2564). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุของผู้ปฏิบัติงานพัสดุ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*. 13(2), 14-31.
- อำภา สุกรคามกุล. (2558). *แนวทางการพัฒนาการบริหารพัสดุ โรงเรียนห้องสอนศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.